

BÖCKER & RESUMÉER

Viktig bok som speglar Den Svenska Mediacedsuren

PIA HELLERTZ
Fil dr

DeSaMek Publishing har nu i höst utkommit med antologin "Den Svenska Mediacedsuren". Den innehåller 40 artiklar i diverse ämnen, som de olika författarna genom åren skickat in till våra stora dagstidningar - DN, SvD, AB och Expressen - men som av olika anledningar blivit refuserade, oftast utan förklaring.

Det är viktiga artiklar som tar upp allvarliga samhällsproblem. Min första, spontana reflektion när jag läser är: Tack och lov för att Internet finns! Tack och lov att så kallade alternativmedia finns!

Var och en av "de stora tidningarna" refuserade artiklarna inleds med en kommentar till refuserandet. Ofta kommentarer som gör att man tvingas fråga sig:

"Hur är det egentligen ställt med åsiktsfriheten i Sverige?"

Har slutat att läsa dagstidningarna

Jag har för längesen i princip slutat läsa dagstidningarna, eftersom de mest är fyllda med ytliga analyser och pinsam skvallerjournalistik och ofta sprider fördomsfulla berättelser. Taket är - med få undantag - lågt för kritiska analyser. Istället prenumererar jag på ett antal "alternativa tidningar", exempelvis 2000-Talets Vetenskap, ETC, och Fria Tider. Dessutom läser jag internetskrifter som exempelvis NewsVoice, Alternativjournalen, Vaken.se, Alternativ.nu, Fria Tidningen, Folkvet, Ameri-

can Free Press, Canal 2nd Opinion med flera. En tidning, som jag det senaste året fått upp ögonen för, är DSM som står för Debatt, Sanningssökande, Mediakritik. Den drivs av Jan Gillberg (1), som har gedigna kunskaper - dels inom politiken och dels inom näringslivet. Han har varit sekreterare i Riksdagens bankoutskott och VD i Sveriges Marknadsförbund (1969-81). Under sina politiska ungdomsår var han tal- och motionskrivare, när Jarl Hjalmarson ledde vad som då hette Högerpartiet.

DSM:s nisch

DSM:s nisch är "Att säga det som sällan sägs men som borde sägas... behöver sägas." Tidningen tar upp frågor inom de mest skiftande ämnesområden - ofta utifrån ett samhällskritiskt perspektiv. Här har jag fått upp ögonen för sådant som tidigare gått mig förbi. Jag blev - exempelvis - genom DSM inspirerad att läsa mer om mordet på Ivar Kreuger, som jag trodde - liksom de flesta fortfarande tror - begick självmord (2) och om Estoniakatastrofen, som jag trodde - liksom de flesta fortfarande tror - var en olycka, men som sannolikt var en sprängning (3). Dessutom hittade jag många spännande artiklar om mordet på Olof Palme, som jag också blev mycket intresserad av. Så nu har jag köpt och läst ett antal böcker om mordet samt surfat på webben för att leta mer info (4). DSM lockar till fortsatta studier och kritisk undersökning.

Varför ska man läsa fantasideckare, när verklighetens deckare är så mycket mer spännande? Verkligheten överträffar i sanning dikten!

DSM tar upp många fler ämnesområden, som jag längtar efter att fördjupa mig i. I det senaste numret, nr 4/2013 har ett antal artikelförfattare behandlat vitt skilda ämnen som *Den svenska modellen*, statskuppen i USA, NSA och Edgar Snowden, *Kravalterna i Folkhemmet* (Husby) med mera.

Det jag tycker extra mycket om är, att artiklarna är omfattande, innehållsrika och fördjupande – inte de korta, ytliga notiser som många andra tidningar ofta har (5).

Den Svenska Mediacepsuren

Boken *”Den Svenska Mediacepsuren”* tar upp artiklar från ett brett fält. Eftersom jag är socionom och har arbetat ett tiotal år inom det sociala arbetets olika fält (socialsekreterare, kurator och missbruksbehandling) samt undervisat blivande socionomer cirka 25 år på **Örebro universitet**, så blir artiklar, som tar upp inkompetensen och bristerna i socialt arbete extra intressanta och upprörande. I en av de av *”de stora tidningarna”* refuserade men nu i *”Den Svenska Mediacepsuren”* publicerade artiklarna tar ordföranden för **Nordiska Kommittén för Männsliga Rättigheter** (NKMR) **Ruby Harrold Claesson** upp ett antal ärenden, där socialtjänsten tvångsomhändertagit barn och sen handlagt ärendena på ett sätt, som upprör och gör mig ledsen.

En annan artikel på temat barn - *”Barnets rätt till sitt ursprung”* - handlar om skilsmässobarn som ofta förlorar den nära kontakten med den ena föräldern och om barn som institutionsplaceras och då kanske förlorar kontakten med båda sina föräldrar. Socialtjänsten och rättsväsendet har långt kvar när det gäller att utveckla teorier, metoder och förhållningssätt i dessa inom detta komplexa område. Problemställningar som alltför ofta och alltför lätt av politiskt opportunistiska skäl hamnar i den så kallade *”mediaskuggan”*.

Estoniakatastrofen

Boken publicerar några artiklar om **Estoniakatastrofen**, som *”de stora tidningarna”* valt att refusera i vad som förefaller vara ett led i en myndighetsstyrd mörkläggnings av ett skrämmande slag. I

en av de refuserade artiklarna beskrivs, hur överlevande vittnen behandlades som om de vore kriminella och därför inte värda att lyssna till.

Vad vill myndigheter och politiker dölja, mörklägga, eftersom de samfällt vägrar att tillmötesgå de överlevandes och de dödas anhörigas begäran om tillsättande av en opartisk utredning inbegripande nya dykningar. Nästa år är det 20 år sedan katastrofen inträffade. Lyckas de anhöriga och kritikerna att till dess få till stånd de dykningar de under alla dessa år begärt för att äntligen och slutgiltigt få visshet? En annan av de refuserade men nu i boken publicerade artiklarna tar upp riskerna med den trådlösa tekniken. Ingen verkar bry sig, menar artikelförfattaren **Kalle Hellberg**. Eller är det så att intressena för att inte få riskerna belysta så mäktiga, att medierna (= annonsintressena) väljer att lägga locket på? I så fall ett förräderi mot mänskligheten i den krassa girighetens namn.

Julia Caesar om ”I-ordet”

Ett par artiklar drabbade av den svenska mediacepsuren och återges i boken förhåller sig kritiska till regeringens och svenska medias aningslösa förhållningssätt visavi muslimska extremister. Och en artikel av signaturen **Julia Caesar** är kritisk mot att media konsekvent skyr *”I-ordet”*, dvs att man inte problematiserar att vissa händelser kanske har sina orsaker i att de inblandade kommer från andra länder med andra värderingar och normer, andra vanor och behov än vi infödda. Detta av rädsla för att stämpas som främlingsfientlig om man gör den typen av analyser.

Jag håller med om att det är ett besvärande dilemma men media, politiker och vi alla måste lära oss hantera *”I-ordet”* på ett respektfullt, tolerant, förstående och framförallt sakligt analyserade sätt, menar jag. Vi måste våga diskutera, analysera och problematisera den så kallade invandringspolitiken utan att bli åsatt någon obehaglig stämpel.

Personligen anser jag, att Sverige blivit mera färgrikt, mera spännande och mera lärorik med den multikulturella utvecklingen. Jag längtar efter en faktisk integration, där vi alla bor grannar med varandra och inte samlas i ghetton. Jag längtar efter en flykting- och invandringspolitik, där vi svenskar tar oss an och ger stöd och hjälp åt våra flyende, lidande medmänniskor och deras familjer.

Staten och barnen

En av de refuserade/censurerade artikelförfattarna är kritisk till att staten *”tvingat ut”* kvinnorna på arbetsmarknaden och byggt ut barnomsorgen som en följd av **Alva** och **Gunnar Myrdals** debatt om hur barn ska tas om hand av föräldrarna eller av *”särskild utbildad personal i av staten eller kommunerna inrättade ’storbarnkammare’*”.

Det finns massor med föräldrar, som skulle vilja vara hemma några år med sina barn och själva lägga den trygga grunden i deras liv. Min dotter var hemma med deras fyra barn i 14 år tills minsta barnet var 7 år och började skolan. De har aldrig varit på varken dagis eller hos dagmamma. Däremot var min dotter dagmamma i alla år till ett antal barn. Det kommer att slå tillbaka på hennes pension en dag, men för henne var det viktigt. Det viktiga är, att diskussionerna förs och att de förs på ett lyhört, respektfullt och sakligt sätt.

Den manipulerade klimatdebatten

En av de artiklar som dagspressen refuserat men som DSM låtit publicera handlar om miljöfrågan: *”Arktis smälter inte”*. Artikeln – författad av **Sture Åström** - knyter an till den debatt, som docent **Fred Goldberg** väckte med sin i DSM publicerade artikel (DSM 5-6/2009) *”Varför fuskar klimatforskarna?”* En artikel där Goldberg ifrågasatte *”den generöst bidragsfinansierade och för utövarna lukrativa officiella klimatforskningen”*.

I sin artikel presenterar Åström ett antal graverande fakta. I denna fråga tar jag inte ställning, eftersom det ligger utanför min kompetens. Det viktiga för mig är - vare sig det gäller dagspressen, tidskrifter, internet eller TV och radio - att det fria ordet respekteras, att den fria debatten får föras, att de olika perspektiven och åsikterna får presenteras och att diskussionen tillåts, så vi får möjlighet att ta ställning utifrån reflekterad kunskap och redovisning av fakta.

Vilka kriterier styr censuren?

Jag kan naturligtvis förstå, att tidningar och tidskrifter inte har möjlighet att ta in alla artiklar och inlägg de erbjuds, om inte annat så av utrymmeskäl och därför tvingas att *”censurera”*. Men jag undrar

vilka kriterier som media har för att välja och välja bort?

Väldigt många av de artiklar, som ges stort och generöst utrymme i medierna, innehåller osaklig, onyanserad skvalterinformation eller gäller texter inom områden, som knappast tillför allmänbildningen någonting av värde eller kan anses främja människors möjlighet att utveckla sitt kritiska tänkande. Istället ges ett allt större utrymme åt, skriver **Jan Gillberg** i förordet, är *"allehanda trivialiteter och en inte sällan intill det groteska fördummande journalistik"*. Och jag håller med honom.

Om de urvalmekanismer, som drivit fram denna utveckling, citerar jag ur förordet:

"Utvecklingen av denna censur har ägt rum parallellt med 1) att den svenska offentlighetsprincipen kommit att drabbas av allt större inskränkningar, samtidigt som den svenska sekretesslagstiftningen kommit att täcka in allt större områden och 2) att myndigheter och medier allt oftare kommit att förenas i ambitionen att för medborgarna och omvärlden mörklägga verkligheten bakom sådant som 'bakgrundskrafter' av det ena eller andra slaget haft och har intresse av att inte låta nå fram till offentlighetens ljus."

Mediernas syfte är ju bland annat att hålla tummen i ögat på statsmakten, på myndigheter, på politiker och näringslivet och att kritiskt granska och avslöja oegentligheter. Det händer ibland men det verkar som om det allt oftare händer att samhällsavgörande områden inte tas upp till granskning. *"Den Svenska Medicensuren"* anger ett antal sådana områden

och tidskriften DSM anger många fler. Liksom andra *"alternativa media"*. Det är verkligen oroande om media själva, som Gillberg skriver, censurerar sig själva. Än värre blir det om kriterierna för detta slags censur inte redovisas för allmänheten.

Journalistförbundet skriver på sin hemsida: *"En journalist tål att granskas"*. Och journalisternas yrkesetik beskrivs som *"levande"*. Under rubriken *"Trovärdighet och förtroende"*, skriver man:

"En stark journalistisk integritet är avgörande för trovärdigheten. Möjligheten att granska journalister och de arbetsmetoder som används är viktig för att stärka allmänhetens förtroende för journalister och journalistiken. Om någon, vem som helst, anser att en journalist brutit mot någon av de etiska yrkesreglerna kan detta anmälas till Yrkes-etiska nämnden."

I de etiska yrkesreglerna anges i punkt 3 följande:

"Ge inte efter för påtryckningar från utomstående i avsikt att hindra eller inskränka berättigad publicitet."

Vad då rätt?

Jan Gillberg refererar till den märkliga devisen på Uppsala universitet:

*"Att tänka fritt är stort,
men att tänka rätt är större."*

Vadå rätt? Vem ska avgöra vem som tänker rätt? Storebror? Gillberg reflekterar över om denna devis alltmer har

börjat genomsyra det svenska åsiktsklimatet. Tystnadens kultur breder ut sig alltmer, både på arbetsplatser och i samhället i övrigt. Visselblåsare kriminaliseras i andra länder. När kommer det att hända i Sverige? Eller händer det redan? Utan att vi får veta?

Academia Libramentum

Jag vill avsluta med att berätta om det förslag som Jan Gillberg tar upp i förordet och som jag sympatiserar med. Han menar att man borde bilda ett *"Academia Libramentum – en akademi för motviktstänkande"*. Den vill jag delta i. Det är hög tid att frigöra ordet och det kreativa, innovativa tänkandet, att frigöra medborgarnas mod och lust att kritiskt granska, undersöka och komma med förändrings- och utvecklingsförslag. Att stärka medborgarna så att alla vågar och orkar bli visselblåsare och få samhällets stöd och uppmuntran för det. Vi måste våga bryta tystnadens kultur!

(1) För en presentation se bland annat http://sv.wikipedia.org/wiki/Jan_Gillberg

(2) Jag har skrivit en sammanfattning av denna läsning. Se <http://www.piahellertz.com>

(3) Även om detta har jag skrivit. Se <http://www.piahellertz.com>

(4) När jag känner mig mogen skall jag försöka skriva ihop en text om vad som skrivits om Pakmemordet. Den texten kommer då att också läggas ut på min hemsida <http://www.piahellertz.com>

(5) DSM utkommer med sex nummer om året. Se vidare: <http://www.dsm.nu>